

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Vaarala, Heidi; Kyckling, Erja; Riuttanen, Sanna

Title: Kielikoulutuksen kentällä kaivataan kokonaiskuva

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kieliverkosto ja kirjoittajat, 2020

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Vaarala, Heidi; Kyckling, Erja; Riuttanen, Sanna (2020). Kielikoulutuksen kentällä kaivataan kokonaiskuva. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11 (5).

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2020/kielikoulutuksen-kentalla-kaivataan-kokonaiskuva>

Kielikoulutuksen kentällä kaivataan kokonaiskuvaa

Julkaistu: 9. syyskuuta 2020 | Kirjoittanut: Heidi Vaarala, Erja Kyckling ja Sanna Riuttanen

Poikkeuksellisen koronakevään jälkeen uusi lukuvuosi on pyörähtänyt käyntiin kaikilla koulutusasteilla. Vielä ei tiedetä, miten kauan koronatilanne tulee vaikuttamaan arkeemme. Kouluissa, oppilaitoksissa ja työpaikoilla eletään uutta normaalia, jossa mm. erilaiset digitaaliset ratkaisut, verkkoympäristöt, webinaarit ja itseohjautuva työote ovat arkipäiväistyneet ja tulleet hyödynnettäviksi vastakin.

Koulutuksen kehittämisen ja yhdessä tekemisen tarve ei ole kuitenkaan hävinnyt minnekään. Kielten opiskelun väheneminen on taas – syystäkin – noussut esille [Suomen Kuvalehden](https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/yha-harvempi-koululainen-lukee-saksaa-ranskaa-tai-venajaa-tampereen-ihme-nayttaa-etta-toisinkin-voisi-olla/?shared=1136590-d1203936-999) artikkelissa (<https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/yha-harvempi-koululainen-lukee-saksaa-ranskaa-tai-venajaa-tampereen-ihme-nayttaa-etta-toisinkin-voisi-olla/?shared=1136590-d1203936-999>) ja Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa (6.9.2020) (<https://www.hs.fi/paivanlehti/06092020/art-2000006624940.html>). Tarvitaan uusia tapoja ajatella kieliä ja niiden opetusta limittäin, yhdessä, yli oppiainerajojen. Koulutuksen kenttää on kehitettävä kokonaisuutena: A1-kielen varhentaminen ei riitä, jos samaan aikaan toisella asteella kielten arvostus esimerkiksi korkeakoulujen todistusvalinnassa on mitätöntä.

Suomen kielivaranto -teemavuoden innoittamana Kieliverkosto selvittää syksyllä 2020 kieltenopetuksen tilannetta ns. Pyykön kielivarantoeselvityksen (2017) pohjalta. Olemme äskettäin saattaneet matkaan laajan kyselypatteriston, johon toivomme vastauksia kieltenopettajilta, kunnista, korkeakouluista ja hallinnon tasoilta. Jos törmäät kyselyymme sähköpostissasi tai sosiaalisen median kanavilla, vastaa rohkeasti. Näin saamme uutta tietoa siitä, miten kielikoulutusta on kehitetty viime vuosina ja mihin vielä tarvitaan panostusta. Tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi tulevaisuuden kielikoulutuksen suunnittelussa. Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleva, syksyllä 2020 julkaistava koulutuspoliittinen selonteko tarjoaa puolestaan laajemman näkökulman koulutukseen, eikä se voisi tulla parempaan saumaan.

Vaikka perusopetuksen tulisi tarjota kaikille samat eväät toiselle asteelle, yhdeksäsluokkalaiset eivät ole samalla viivalla luku- ja kirjoitustaitonsa puolesta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi julkisti perusopetuksen päättövaiheen suomen kielen ja kirjallisuuden kansallisen oppimistulosarvioinnin tulokset 25.8.2020. Arvioinnissa tutkittiin sitä, millaisin

kielellisin taidoin ja asentein nuoret päättävät perusopetuksen. Alueellisesti osaaminen on tasaista, mutta tyttöjen osaaminen on keskimäärin yhden arvosanan verran parempaa kuin poikien. Suurimmat erot koskevat kirjoittamista. Tulokset ovat luettavissa [Karvin verkkosivuilta \(https://karvi.fi/publication/millaista-on-yhdeksasluokkalaisten-kielellinen-osaaminen-suomen-kielen-ja-kirjallisuuden-oppimistulokset-perusopetuksen-paattovaiheessa-2019/\)](https://karvi.fi/publication/millaista-on-yhdeksasluokkalaisten-kielellinen-osaaminen-suomen-kielen-ja-kirjallisuuden-oppimistulokset-perusopetuksen-paattovaiheessa-2019/). Karvi on koonnut myös [kirjoittamisen opetukseen liittyvän artikkelikokoelman \(https://karvi.fi/2020/09/09/uusi-julkaisu-kirjoitan-siis-ajattelen/\)](https://karvi.fi/2020/09/09/uusi-julkaisu-kirjoitan-siis-ajattelen/), tutustu siihenkin!

Koronatilanteen mukana kehittyneet digitaaliset käytänteet ovat tuoneet esimerkiksi kielen opettamiseen ja oppimiseen liittyvän uuden tutkimustiedon lähemmäksi kielistä kiinnostunutta tavallista talleajaa. Yliopistot striimaavat väitökset, ja ne tulevat jokaisen kiinnostuneen ulottuville väitöstiedotteisiin liitetyn linkin kautta. Esimerkiksi Jyväskylän yliopistossa on syksyn mittaan tarjolla monia soveltavan kielitieteen väitöksiä. Näitä löytyy lisää yliopistojen etusivuja seuraamalla varsin helposti. Uusimpaan tutkimukseen tutustumisen voi aloittaa vaikka vastaväitelleen Sirkku Lesosen hauskoja YouTube-videoita (suomeksi (<https://youtu.be/TVz-X13man8>) ja englanniksi (<https://youtu.be/YkaA-hFOCsI>)) katsomalla ja vertaamalla niissä esitettyä käsitystä kielenopetuksesta omaan tapaansa opettaa kieliä.

Syyskuun artikkeleissa käsitellään monenlaisia aiheita kielivalinnoista digitalisaatioon ja osallistumiseen. Varsin ajankohtainen paketti siis!

Verkkolehden avaa Alina Kiehelän ja Outi Veivon artikkeli lukiolaisten vähentyvistä kielivalinnoista. Vähentynyt kieltenopiskelu on puhuttanut laajasti viime vuosina, ja syitä trendille on etsitty useissa tutkimuksissa. Mitä syitä lukiolaiset itse antavat sille, etteivät he opiskele valinnaisia kieliä? Myös Elina Kivelä nostaa artikkelissaan esiin oppijoiden omat näkemykset. Hänen kahdeksasluokkalaisten motivaatiota ja tuntiaktiivisuutta käsittelevä tutkimuksensa paljastaa, että perinteiset osallistumisen arviointiin käytetyt kriteerit eivät ole välttämättä riittäviä. Voidaanko stereotyyppinen mielikuva aktiivisesta oppilaasta rikkoa, ja nähdäänkö erilaiset osallistumisen tavat yhtä arvokkaina?

Seuraava artikkeli on toteutettu professori Ritva Kantelisen johdolla neljäntoista kansainvälisen opettajaopiskelijan voimin. He vertailevat eri maalaisten vanhempien käsityksiä siitä, millainen on täydellinen vieraan kielen opettaja etenkin, kun puhutaan varhennetusta kielenoppimisesta.

Ajankohtaisia koronapandemian aiheuttaneita muutoksia kielten opetuksessa esitellään kahdessa seuraavassa artikkelissa. Ensimmäisessä Johanna Tigert kertoo S2-opettajille suunnatun kyselynsä tuloksista. Etäopetus on tarjonnut paitsi haasteita, myös onnistumisen tunteita opettajille ja opiskelijoille – ainakin teknologiatietämys on tänä vuonna lisääntynyt molemmin puolin. Toisessa artikkelissa Elisa Räsänen ja Anu Muhonen pohtivat chattaamisen tarjoamia mahdollisuuksia kielenoppimiseen; opiskelijat näyttävät chattaavan siitä, minkä kokevat merkitykselliseksi lähiympäristössään ja rikkovat siten rajaa luokahuoneoppimisen ja vapaa-ajalla oppimisen välillä. Räsänen ja Muhosen artikkeli kannustaa mobiilichatin käyttöön osana kielenoppimista.

Verkkolehden päättävät artikkelit jatkavat uudenlaisten teknologioiden ja sosiaalisen median kanavien parissa. Veijo Vaakanainen kuvaa artikkelissaan, miten podcasteja ja vlogeja voi hyödyntää kielen oppimisessa ja opetuksessa korkeakoulussa. Hän esittelee itse testaamia, tutkimuksen tukemia ja pedagogisesti perusteltuja tapoja hyödyntää teknologiaa opetuksessa. Nappaa talteen konkreettiset vinkit! Verkkolehden päättävässä artikkelissa Elina Salomaa kuvaa, miten television katselusta tulee Twitterin avulla osallistavampaa – tietyin ehdoin. Sosiaalisen median aikakaudella kuka vaan voi olla osa tuotantoa, kunhan vain medioiden erilaiset roolit ovat hallussa. Tviittaus sitouttaa tv-ohjelman seuraamiseen, mutta antaako se sosiaalisen median käyttäjälle kuitenkaan todellista vaikutusvaltaa? Kiinnostava on myös Salomaan pohdinta siitä, miten mediasisällöt liikkuvat perinteisen ja sosiaalisen median välillä ja miten ne muuttuvat matkalla. Tarkemmin näihin aiheisiin pääsee tutustumaan Salomaan [väitöskirjasta](http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7869-3) (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7869-3>).

Kieliverkoston väki toivottaa kaikille innostavaa syksyn alkua ja iloista Euroopan kielten päivää 26.9.!

Artikkeliin viittaaminen

Vaarala, H., Kyckling, E. & Riuttanen, S. (2020). Kielikoulutuksen kentällä kaivataan kokonaiskuva. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11(5). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2020/kielikoulutuksen-kentalla-kaivataan-kokonaiskuva> (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2020/kielikoulutuksen-kentalla-kaivataan-kokonaiskuva>)